

"Eesti valus minevik aitab meil täna meeles pidada, kui oluline on vaba ja demokraatliku ühiskonna väärtuste hoidmine. See annab meie kestmisele kindlustust ja kindlust, ja see on ainuke viis, kuidas me saame säilitada ja arendada seda sallivust, mida meil siin Eestis nii hädasti vaja on," ütles president Toomas Hendrik Ilves täna Eesti Juudi Kogukonna konverentsil "95-65-25", millega meenutati Eesti Vabariigi, Iisraeli riigi ja siinse Juudi Kultuuri Seltsi loomise aastapäevi.

"Sarnane ajalooline kogemus totalitaarsete režiimide ning pimedate, inimvaenuliku vihaga on meile, nii eestlastele kui ka juutidele õpetanud, et kurjusel ei tohi olla kasvupinda. Me teame liiga hästi ja väga lähedalt, mida see endaga kaasa toob ja kuhu see võib lõpuks viia. Vaba, tolerantne, salliv ühiskond ei lase sellel kõigel uuesti sündida," rõhutas Eesti riigipea.

Ta meenutas, et Londonis ilmuv väärrika ajalooga nädalaleht "The Jewish Chronicle" nimetas Eestit "tolerantsi oasiks", seda 1936. aastal, mil pilved Euroopa kohal muutusid üha süngemaks ja mõnedes riikides õhutati ametlikult viha ning kui aastal 1933 põletati Berliinis kümneid tuhandeid "valesid" raamatuid, siis Tartu Ülikoolis avati 1934. aastal juudi teaduse õppetool.

Kommunistlik okupatsioonirežiim pani 1940. aastal kinni kõik vabad kodanikeorganisatsioonid, teiste seas ka Eesti Juudi ühiskonna omad, ning lõpetas Iseseisvusmanifestiga vähemustele garanteeritud kultuurautonoomia ning siis tuli teine õudusunenägu – natsid, kelle inimsusevastased kuriteod ei unune mitte kunagi, neid ei andestata mitte kunagi, rääkis president Ilves, öeldes: "Kui natslik okupatsioonirežiim suutis juudi kultuuri Eestist sisuliselt hävitada, siis selle taastamist takistas aastakümneid natslikule režiimile uuesti järgnenud kommunistlik nõukogude kord."

Sest totalitaarsete režiimide loogika ei talu kodanikuühiskonda ja vaba mõtlemist, olgu jutt Eestis läbi elatud natsismist või kommunismist; kumbki neist pürgis hävitama kodanike vaba vaimu ning iseseisvat tegutsemist ning kõik tuli allutada võõrale võimule, sõnas riigipea.

Eesti juudid olid aga esimeste seas, kes võõrvõimu nõrgenedes oma seltsitegevuse taastasid, mõistes vajadust luua demokraatlik ja vaba ühiskond ning osaleda selle loomises.

"Läbi oma vabakondliku tegevuse ja aktiivse osalemise Eesti elus olete teie aidanud kaasa meie riigi sünnile ja iseseisvuse taastamisele, Eesti vabadusele ja kestmisele. Olete aidanud muuta Eestit suuremaks, vaimsemaks ja rikkamaks," tõdes president Ilves.

Vabariigi Presidendi kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229